

Būvniecības dokumentācijas saskaņošana

Publicēts: 26.08.2020.

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde ir izvirzījusi mērķi - veidot un attīstīt sabiedrībai ērtu, profesionālu kultūras mantojuma aizsardzības sistēmu, kas saskaņā ar starptautiski atzītiem principiem palīdz kultūras pieminekļu saimniekiem un lietotājiem kvalitatīvā vērtību saglabāšanā, novērš kultūrvēsturisko vērtību degradējošas aktivitātes, kā arī veicina, lai Latvijas kultūrvēsturiskās vides vērtīgākā daļa būtu vietējās sabiedrības izprasta, novērtēta un aizsargāta kvalitatīvas dzīves telpas sastāvdaļa, kas palīdz radīt noturīgu ekonomisko izaugsmi.

Mēs vēlamies radīt Jums ērtu valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu būvniecības ieceru izvērtēšanas kārtību, kas samazinātu administratīvo slogu kultūras pieminekļu apsaimniekotājiem, vienlaicīgi nodrošinot kvalitatīvu un jēgpilnu lēmumu pieņemšanu.

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes atļauja nepieciešama darbiem, kas pārveido valsts vai reģiona nozīmes kultūras pieminekli, pieminekļa teritoriju vai tā aizsardzības zonu¹

Būvdarbu uzsākšanai, lai noslēgtu būvatļauju attiecīgās pašvaldības būvvaldē, nepieciešama Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes Atļauja². Atļaujā norādīti NKMP nosacījumi darbu veikšanai, darbu veicēji un darbu izpildes termiņš. Ja attiecināms, projektam apzīmogos NKMP izvērtēto projekta dokumentāciju (būvprojektu, atjaunošanas apliecinājuma karti, paskaidrojuma rakstu).

Iesakām jau būvniecības ieceres sākumā, kā arī ja to būvatļaujā atzīmējusi attiecīgās pašvaldības būvvalde, izņemt [Uzzinu par kultūras pieminekļu aizsardzības prasībām](#) (īpašos noteikumus), kas sniegs atbildi, vai būvniecības iecere ir pieļaujama no kultūras pieminekļu aizsardzības viedokļa, izklāstīs prasības projektēšanai un Atļaujas saņemšanai.

IEVĒRĪBAI: Pārvaldes Atļauja nav būvatļauja - tā ir tikai viena no prasībām būvatļaujas, ko izsniedz par būvniecības procesu atbildīgā institūcija, saņemšanai.

Kultūras pieminekļa aizsardzības zonā NKMP atļauja nepieciešama, ja paredzama darbība, kas ietekmē kultūras pieminekļa vēsturiski nozīmīgo plānojumu un telpisko struktūru, kultūrslāni, piemineklim atbilstošo vidi un ainavu, kā arī apzaļumošanas un labiekārtošanas raksturu un kultūras pieminekļa vizuālo uztveri;

Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas attīstību regulē [Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likums](#). Darbu atļaujas saņemšanai atbilstīgajā teritorijā, būvniecības dokumentācijas atbilstība kultūras pieminekļu aizsardzības prasībām jāaskaņo Nacionālajā kultūras mantojuma pārvaldē.

Būvniecības ieceres izmaiņu gadījumā, pēc iepriekš atbalstītās būvniecības ieceres izvērtēšanas, gadījumos kad iecere risina valsts aizsargājamo kultūras pieminekli vai paredz būtiskas izmaiņas apjomos un ārējā veidolā kultūras pieminekļa teritorijā, tiek izsniegta jauna Atļauja. Citos gadījumos izmaiņu saskaņojums tiek noformēts bez jaunas Atļaujas ar spiedogu, kurā norāda informāciju par iepriekš saskaņoto projektu un Atļauju.

¹ Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumi Nr. 720 "Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi", 23. punkts.
<https://likumi.lv/ta/id/327240#p23>

² Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumi Nr. 720 "Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi", 35. punkts.
<https://likumi.lv/ta/id/327240#p35>

Kultūras pieminekļa teritorijā (piemēram, pilsētu vēsturiskajos centros, izņemot Rīgas vēsturisko centru un tā aizsardzības zonu³), ja netiek būtiski mainīts tajā esošu ēku (būvju) un ainavas elementu ārējais veidols piemēram, iekštelpu atjaunošanas gadījumos ēkās, kas nav valsts aizsargājami kultūras pieminekļi), un netiek būtiski mainīta paša kultūras pieminekļa funkcija, komplektācija, forma, detalizācija, materiāls, faktūra, krāsa.

Kultūras pieminekļa aizsardzības zonā, ja būvniecības darbi neskar kultūras pieminekļa aizsardzības zonā esošu ēku (būvju) un ainavas elementu ārējo veidolu. Ja ēkā, kas atrodas kultūras pieminekļa aizsardzības zonā, tiek nomainīti logi, neveicot citus fasādes būvdarbus, būvniecības ieceres dokumentācija nav jāizstrādā un minētās darbības nav jāsaņo ar NKMP, ja tiek ievērota vispārīgajos būvnoteikumos noteiktā kārtība.

Kultūras pieminekļa kopšanai, uzturēšanai un citai saimnieciskai darbībai, kas tiek veikta, izmantojot oriģinālam atbilstošus materiālus un tehnoloģiju, nepārveido kultūras pieminekli un nesamazina pieminekļa kultūrvēsturisko vērtību, nav nepieciešama īpaša NKMP atļauja. 10 dienas pirms minēto darbu sākšanas par tiem rakstiski informē NKMP, ja vien izdotajos norādījumos nav noteikts citādi.

³Rīgas vēsturiskā centrā un tā aizsardzības zonā NKMP saskaņojums un atļauja nepieciešama gadījumos, kas norādīti *Ministru kabineta 2004. gada 8. marta noteikumi Nr. 127* [Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības noteikumi](#) 9. punktā

Uzziņas par kultūras pieminekļu aizsardzības prasībām saņemšanai:

Darbu (*ieceres*) dokumentācija

Esošās situācijas fiksācija (foto, uzmērījumi, citi fiksācijas materiāli)

Īpašuma tiesību apliecinājošu dokumentu kopijas (ja nav reģistrēts Zemesgrāmatā)

Pilnvarojumu apliecinājoši dokumenti

Zemes gabala robežu plāns (ja attiecināms)

Inventarizācijas lietas kopija (ja attiecināms)

Būvatļauja (ja attiecināms)

Atļaujas saņemšanai:

Būvniecības ieceres dokumentācija

Kultūrvēsturiskā inventarizācija vai izpēte (ja attiecināms*)

Īpašuma tiesību apliecinājošu dokumentu kopijas (ja nav reģistrēts Zemesgrāmatā)

Pilnvarojumu apliecinājoši dokumenti

Būvatļauja (ja attiecināms)

Tehniskās apsekošanas atzinums (ja attiecināms)

* Pirms kultūras pieminekļa restaurācijas vai rekonstrukcijas projekta izstrādes veic kultūrvēsturisko inventarizāciju (vizuāli izpētot objektu un veicot fotofiksāciju, iegūst informāciju par pieminekļa vēsturisko, zinātnisko un māksliniecisko vērtību, esošo un saglabājamo kultūrvēsturiski nozīmīgo detaļu aprakstu un apjomu) vai kultūrvēsturisko izpēti (apkopo vēsturisko informāciju, ieskaitot fotofiksācijas materiālus, un izpēta kultūras pieminekļa struktūru, lai iegūtu zinātnisku informāciju par pieminekli).

Atļaujas izsniegšanai nepieciešamā informācija: darbu galvenais uzņēmējs, uzņēmēja norīkots darbu vadītājs (*izpildītājs*)** , īpašnieka (valdītāja) norīkots atbildīgais par darbu uzraudzību**, darbu izpildes termiņš.

** Nepieciešams, ja objekts ir valsts aizsargājams piemineklis (izņemot pilsētībūvniecības pieminekļa daļu) un/vai ja iepriekšējos NKMP lēmumus norādīta nepieciešamība darbiem piesaistīt kompetentu speciālistu.

Iesnieguma formas un informācija par dokumentu iesniegšanu pieejama sadaļā [Dokumentu pieņemšana un iesniegumu formas](#), sadaļā *Būvniecības dokumentācijas saskaņošana*.

Uzziņas saņemšanai jāiesniedz pēc iespējas skaidrāks būvniecības ieceres izklāsts un esošās situācijas fiksācija. Kultūras pieminekļa aizsardzības zonā jāraksturo iecerēto darbu ietekme uz kultūras pieminekli. Dokumentāciju aicinām iesiet, esošās situācijas raksturojumam pievienojot krāsainu un anotētu fotomateriālu. Ja veikta kultūrvēsturiskā inventarizācija vai izpēte, aicinām to pievienot dokumentācijai.

Atļaujas saņemšanai jāiesniedz darbu apraksts vai būvniecības dokumentācija, kas noformēta atbilstoši *Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumu Nr. 500 [Vispārīgie būvnoteikumi](#)* prasībām.

NKMP lūdz gatavot profesionālu kultūras pieminekļu pārveidojumu dokumentāciju, sniedzot pārliecinošu apzināšanas un izpētes informāciju, esošā stāvokļa dokumentēšanu, skaidri grafiski un tekstā atspoguļotām izmaiņām, pamatojumu, restaurācijas un konservācijas programmām un metodēm, lietojamiem materiāliem un tehnoloģijām. Ja paredzēta kādu vērtīgu elementu demontāža, skaidri norādīt pamatojumu, paredzēt atgūstamo materiālu uzskaiti, glabāšanu un jaunu izmantošanu.

Saskaņā ar *Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumu Nr. 720 [Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi](#)* 47. punktu, Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde patur vienu būvprojekta (iesniegtās dokumentācijas) eksemplāru.

Būvniecības ieceres kultūras pieminekļos, to teritorijās vai aizsardzības zonās tiek vērtētas pēc sekojošiem kritērijiem:

Vai iesniegtā dokumentācija pietiekoši skaidri un profesionāli atspoguļo paredzamos darbus, vai veikta pietiekoša iepriekšējā izpēte un dokumentēšana, vai dokumentācija noformēta atbilstoši noteiktajām prasībām. Vai dokumentācija iesniegta pietiekošā apjomā.

Vai izskatāmā objekta vai teritorijas pārveidošanas pasākumos tiek ievēroti likumi un normatīvie akti kultūras pieminekļu aizsardzībā.

Vai paredzamo darbu rezultātā tiek saglabātas kultūrvēsturiskās vērtības.

Vai paredzamie darbi atbilst vispārējai kultūras mantojuma saglabāšanas un attīstības politikai konkrētajā vietā (programmas, plānojumi utt.).

Vai paredzamo darbu metodes un paņēmieni atbilst Latvijas un starptautiskajai kultūras mantojuma saglabāšanas filosofijai un praksei (pamatprincipiem).

Ja paredzami kultūrvēsturisko vērtību zaudējumi, vai tā ir vienīgā iespēja, kā nodrošināt objekta vai teritorijas attīstību un vai pārveidojumu rezultātā nepazeminās objekta vai teritorijas kultūrvēsturiskā vērtība (vai ieguvumi ir lielāki par zaudējumiem).

Vai paredzamos darbus jau akceptējusi kāda kultūras mantojuma institūcija.

NKMP iesniegto būvniecības ieceres dokumentāciju vērtē kultūras mantojuma speciālisti un eksperti - arhitekti, telpiskās attīstības plānotāji, mākslas vēsturnieki, restaurācijas speciālisti, arheologi, būvinženieri, un valsts galvenie inspektori. Izvērtēšanā iesaistītie ir tiesīgi lūgt viedokli NKMP ekspertu padomēm, kā arī citām konsultatīvām organizācijām kultūras mantojuma aizsardzības jomā, piemēram, Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomei.

Pārvaldes speciālisti būvniecības ieceru izvērtēšanas procesā iesniedzējiem sniedz konsultācijas, uz kurām ir iespēja iepriekš pierakstīties pa tālruni [67229272](tel:67229272) vai elektroniski pasts@mantojums.lv

Konsultāciju laiki:

Pirmdienās 10.00-12.30

Trešdienās 14.00-16.00

[Uzziņa par kultūras pieminekļu aizsardzības prasībām](#) - atbilstoši Administratīvā procesa likuma 98. un 100.pantam noformēts dokuments, kurā ietver nolēmumu par konceptuālu atbalstu ieceres turpmākai virzībai, norādot kultūras pieminekļu aizsardzības prasības Inspekcijas atļaujas saņemšanai.

[Atļauja](#) - atbilstoši *Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumi Nr. 720 "Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi"*, 43. 44., 52. un 53. punktiem noformēts NKMP administratīvais akts, kas atļauj darbus kultūras pieminekļi un tā teritorijā, un spiedogs būvniecības ieceres dokumentācijā (ja attiecināms).

Saskaņojums par atbilstību kultūras pieminekļu prasībām (spiedoga formā) - RVC AZ, kultūras pieminekļa aizsardzības zonā, būvniecības ieceres izmaiņu gadījumā, ja iecere nerisina valsts aizsargājamo kultūras pieminekli vai neparedz būtiskas izmaiņas apjomos un ārējā veidolā kultūras pieminekļa teritorijā.

Atļauja saņemama personīgi Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes Klientu apkalpošanas centrā Rīgā, Pils ielā 20 vai elektroniski parakstīta uz iesniegumā norādīto e-pasta adresi.

Korespondence saņemama:

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes Klientu apkalpošanas centrā.

Pa pastu uz norādīto korespondences adresi

Gala lēmums elektroniski parakstīts uz iesniegumā norādīto e-pasta adresi.

Pieņemtie gala lēmumi (administratīvie akti) stājas spēkā tā paziņošanas brīdī un ir apstrīdami viena mēneša laikā NKMP vadītājam.

Pārvalde lūdz kultūras pieminekļu īpašniekus un apsaimniekotājus, kā arī projektētājus un darbu veicējus atbildīgi izturēties pret Latvijas kultūras mantojumu - to izzināt, pētīt, savlaicīgi un secīgi kopt. Ja nepieciešami pārveidojumi un jauna attīstība, vispirms vajag izprast objekta un vides vērtības, saglabāt to oriģinālo substanci, autentiskumu, vides kultūrvēsturiskās vērtības un kultūras mantojuma kopuma radīto noskaņu.

Cerot uz kultūras mantojuma vērtības izpratni, sadarbību un līdzdalību Latvijas kultūras pieminekļu aizsardzības darbā!

Arhitektūras un mākslas daļa

 [+371 67212565](tel:+37167212565)

<https://www.nkmp.gov.lv/lv/buvniecibas-dokumentacijas-saskanosana-0>